

Κυρίες και κύριοι,

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους διοργανωτές του Φόρουμ (το Ελληνικό Επιχειρηματικό Συμβούλιο ΟΣΕΠ και το Κέντρο Ανάπτυξης του ΟΟΣΑ) που μου έδωσαν την ευκαιρία να χαιρετήσω αυτή τη σημαντική εκδήλωση. Πιστεύω ότι τα συμπεράσματα του Φόρουμ θα μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε καλύτερα τα προβλήματα, τις ευκαιρίες και τις προοπτικές για μια επιχειρηματική συνεργασία στην περιοχή μας.

Η ποικιλομορφία των χωρών και των οικονομιών της περιοχής της Μαύρης Θάλασσας καθιστά δύσκολες τις γενικεύσεις. Νομίζω όμως ότι από τις παρουσιάσεις και τις συζητήσεις που έγιναν αυτές τις δυο μέρες μπορούμε με ασφάλεια να συμπεράνουμε ότι η μελλοντική οικονομική ανάπτυξη στην περιοχή εξαρτάται βασικά από δυο παράγοντες:

- Πρώτον, στην ανάπτυξη της ίδιας της περιοχής, στην ικανότητά της να επεκτείνει διαπεριφερειακά το εμπόριο, τις επενδύσεις, τις επιχειρηματικές συνεργασίες
- Δεύτερον, στη βαθμιαία προσέγγιση και στενότερη συνεργασία της περιοχής με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία και ειδικότερα η Ελλάδα, όντας το μόνο μέλος της Ε.Ε στον ΟΣΕΠ, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη προώθηση συνεργασίας της περιοχής με την Ε.Ε.

Ήδη, η Ελλάδα παρουσιάζει εντυπωσιακά αποτελέσματα, καθώς περισσότερες από 3.000 ελληνικές εταιρίες συμμετέχουν σε επενδυτικές δραστηριότητες στην περιοχή, με τη μεταποίηση να έχει το μεγαλύτερο μερίδιο. Από την άλλη πλευρά, το εμπόριο της Ελλάδας με τις χώρες αυτές επεκτείνεται γρήγορα: το 1992 το ύψος του εμπορίου ήταν λίγο πάνω από 1 δις \$ και δέκα χρόνια αργότερα έφθασε τα 3.67 δις \$ εκ των οποίων το 1.6 δις \$ είναι εισαγωγές και 2 δις \$ εξαγωγές.

Όλοι οι ομιλητές στο Φόρουμ έχουν τονίσει τη σημασία της συνεργασίας. Και πολύ ορθά. Η συνεργασία είναι κλειδί για την ανάπτυξη. Μπορεί να λάβει πολλές μορφές και πάντως εξαρτάται από την κοινή αντίληψη ότι θα αποφέρει όφελος και για τις δυο πλευρές. Οι Επιχειρηματικοί Οργανισμοί τόσο στην Ε.Ε όσο και στις χώρες ΟΣΕΠ πρέπει να διαθέτουν ακριβή πληροφόρηση, να διευκολύνουν την κατανόηση και την ανάπτυξη των διασυνοριακών επαφών. Η συνεργασία μεταξύ Επιχειρηματικών και Βιομηχανικών Οργανώσεων μπορεί αν συμβάλλει ουσιαστικά μέσω:

- Πληροφοριών για επιχειρηματικές ευκαιρίες στις χώρες ενδιαφέροντος
- Διευκόλυνσης της επικοινωνίας μεταξύ εταιριών
- Δημιουργίας κοινών προγραμμάτων εμπορικών συναλλαγών
- Οργάνωσης επιχειρηματικών συναντήσεων και συνεδριάσεων σε διάφορες χώρες
- Εκπροσώπησης επιχειρήσεων έναντι εθνικών και διεθνών αρχών

- Ενθάρρυνσης δικτύωσης για κοινά διασυνοριακά έργα υποδομής ή με τρίτες χώρες
- Ανταλλαγής πληροφοριών για τάσεις αγορών και βιομηχανική αναδιάρθρωση.

Για αυτούς τους λόγους εμείς, στον Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών, πιστεύουμε ότι ένα σημαντικό βήμα προς την καλύτερη συνεργασία είναι η ενίσχυση των Επιχειρηματικών και Βιομηχανικών Οργανώσεων στην περιοχή ΟΣΕΠ και η σταδιακή προσαρμογή τους στην πορεία που ακολουθούν οι Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί. Σήμερα, στην Ε.Ε οι Επιχειρηματικοί Οργανισμοί παρέχουν σημαντικές υπηρεσίες στα μέλη τους τα οποία θέλουν να επεκταθούν στην παγκόσμια αγορά και ενεργούν ως κέντρα πληροφόρησης για όσους επιδιώκουν διεθνή συνεργασία. Εάν κινηθούμε σε αυτήν τη γραμμή, είμαι βέβαιος ότι υπάρχουν πολλές ανεκμετάλλευτες ευκαιρίες για επιχειρηματική συνεργασία στην περιφέρεια ΟΣΕΠ.

Επέμεινα στο ρόλο των Βιομηχανικών Οργανώσεων επειδή πιστεύω ότι έχουν ένα σημαντικό ρόλο στον ΟΣΕΠ. Φαντάζομαι ότι όλοι συμφωνούμε όμως, ότι τα οικονομικά δεδομένα και οι τάσεις είναι που τελικά καθορίζουν την πορεία των γεγονότων. Θα επιθυμούσα, λοιπόν, να προσθέσω μερικές σκέψεις για τις συνθήκες που επικρατούν σήμερα στην ευρωπαϊκή βιομηχανία, συνθήκες που καθορίζουν τις δυνατότητες επέκτασης. Η ευρωπαϊκή βιομηχανία αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε διαδικασία αναδιάρθρωσης και αλλαγών: Παραδοσιακές βιομηχανίες παρακμάζουν και μεταφέρονται σε άλλα μέρη του κόσμου, νέοι βιομηχανικοί κλάδοι προκύπτουν για την κάλυψη νέων αναγκών της αγοράς. Οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες ανταγωνίζονται και προσπαθούν διαρκώς μεταξύ άλλων να διαφοροποιήσουν τη βάση παραγωγής τους. Αυτές οι τάσεις επιταχύνουν την κινητικότητα τους και αυξάνουν την τροφοδοσία με άμεσες ξένες επενδύσεις προς άλλες κατάλληλες περιοχές. Επομένως οι μελλοντικές εξελίξεις στην ευρωπαϊκή βιομηχανία είναι σημαντικές, όχι μόνο για τις οικονομίες της Ευρώπης, αλλά και για άλλες χώρες που επιδιώκουν να προσελκύσουν νέες επενδύσεις.

Με άλλα λόγια, εάν οι παρούσες τάσεις που παρατηρούνται στην ευρωπαϊκή βιομηχανία συνεχισθούν και στο μέλλον, οι χώρες ΟΣΕΠ μπορούν να επωφεληθούν από αυτές, υπό τον όρο, βέβαια, ότι δημιουργούν ένα ελκυστικό περιβάλλον για τις ευρωπαϊκές βιομηχανίες που είναι έτοιμες να μετακινηθούν προς πιο ανταγωνιστικές αγορές.

Η Ελλάδα παρουσιάζεται ως η πλουσιότερη χώρα στην περιοχή ΟΣΕΠ. Οι άλλες δύο ισχυρές, η Ρωσία και η Τουρκία, έχουν εξαιρετικές δυνατότητες να αναπτυχθούν. Η Βουλγαρία και η Ρουμανία είναι στη τελική πορεία προσέγγισης της Ε.Ε. Από επιχειρηματική σκοπιά, η περιοχή έχει τεράστια δυνατότητα λόγω των πλούσιων πλουτοπαραγωγικών πηγών. Τις γνωστές πλουτοπαραγωγικές πηγές. Τα αποθέματα πετρελαίου στην Κασπία Θάλασσα και η τεράστια ποσότητα φυσικού αερίου που υπάρχει στην Κεντρική Ασία είναι πολύ σημαντικά για την ενεργοβόρα Ευρώπη. Την περιοχή μας διατρέχουν χιλιόμετρα αγωγών πετρελαίου και φυσικού αερίου ενώ πολλοί ακόμη είναι στο στάδιο του σχεδιασμού.

Η Ελλάδα, ενδιαφέρεται ιδιαίτερα να υλοποιήσει το σχέδιο σύνδεσης Bourgas-Αλεξανδρούπολης με αγωγό αερίου. Το έργο έχει υψηλό βαθμό

σημαντικότητας και θα έχει θετικές επιδράσεις στις εθνικές οικονομίες, ενώ παράλληλα θα εξυπηρετήσει διάφορους βιομηχανικούς κλάδους που αναζητούν μείωση του ενεργειακού κόστους, θα εξασφαλίσει δε την παροχή φυσικού αερίου. Αναμένεται να προκύψουν συνέργιες μεταξύ κατασκευαστικών εταιριών, επιχειρήσεων ενέργειας και αντίστοιχων παροχέων υπηρεσιών που θα επικεντρωθούν τόσο σε δημόσια όσο και ιδιωτικά έργα. Αντίστοιχα, τα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα αναμένεται να ανταποκριθούν στην πρόκληση να υποστηρίξουν έργα που εμφανίζουν θετικές οικονομικές προοπτικές και προωθούν την περιφερειακή οικονομική συνεργασία.

Αυξανόμενη ζήτηση θα υπάρχει και για χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων οι οποίες αποτελούν τον κορμό του ιδιωτικού τομέα στις χώρες-μέλη του ΟΣΕΠ. Τα μοντέρνα χρηματοδοτικά εργαλεία υψηλού επιπέδου είναι πολλές φορές ζωτικά για επιχειρήσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους όταν θέλουν να δραστηριοποιηθούν σε αναπτυσσόμενες αγορές.

Μια άλλη περιοχή επιχειρηματικού ενδιαφέροντος και συνεργασίας είναι η προώθηση περιβαλλοντικής αειφορίας και η χρήση καθαρότερων τεχνολογιών με οικονομικότερους τρόπους. Υπηρετώντας το στόχο της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, της πρόληψης μόλυνσης υδάτων, λιμνών, ακτών, φυσικών πάρκων, δασών ή υδατοκαλλιεργειών, διάφορες επενδυτικές και οικονομικές δραστηριότητες προστιθέμενης αξίας μπορούν να πραγματοποιηθούν.

Σύμφωνα με διεθνείς παρατηρητές διαπιστώνεται πρόοδος προς την κατεύθυνση της οικονομικής αναδιάρθρωσης της περιοχής Εύξεινου Πόντου, παρόλο που παρουσιάζει αποκλίσεις ανάμεσα στις αντίστοιχες χώρες. Αυτές οι πρωτοβουλίες αναδιάρθρωσης εστιάζονται ειδικότερα στο βιομηχανικό τομέα, σε υψηλής τεχνολογίας κλάδους, σε αγροτικές δραστηριότητες και στην ανάπτυξη του κλάδου των υπηρεσιών. Η επιμονή σε αναδιάρθρωση αγορών τείνει να αποκτήσει ιδιαίτερη σημασία σε ορισμένες από τις οικονομίες της περιοχής. Κάποιες χώρες προχωρούν σταθερά σε ιδιωτικοποιήσεις ευρείας κλίμακας και σε πρωτοβουλίες ενίσχυσης θεσμών. Επιπλέον, παρουσιάζουν πλεονεκτήματα που διευκολύνουν τη δημιουργία ευνοϊκότερου επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, εκμεταλλεζόμενες σημαντικές πρώτες ύλες και το νεανικό ανθρώπινο δυναμικό το οποίο αποκτά υψηλού επιπέδου μόρφωση και τεχνικές ικανότητες. Οι κοινωνίες των περισσότερων χωρών φιλοδοξούν να επιτύχουν και προσανατολίζονται προς καταναλωτικές συνήθειες οι οποίες προσομοιάζουν στις δυτικές πρακτικές, ενώ δείχνουν αποφασιστικότητα να εργασθούν σκληρά προκειμένου να βελτιώσουν τη ποιότητα ζωής.

Όμως, οι χώρες ΟΣΕΠ δεν μπορούν να αναπτυχθούν και επομένως να προσελκύσουν ξένα κεφάλαια εάν δεν καταφέρουν να βελτιώσουν και να ολοκληρώσουν τις υποδομές τους. Τέτοιες μεγάλες επενδύσεις δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν μέσω εθνικών προϋπολογισμών μόνον. Χρειάζονται ιδιωτικές επενδύσεις και ξένα χρηματοδοτικά σχήματα που θα τροφοδοτήσουν και θα αναπτύξουν τις υποδομές. Ξένα επενδυτικά κεφάλαια μπορούν επίσης να κατευθυνθούν προς τη μεταποίηση, τον αγροτικό τομέα και την αγροτική βιομηχανία, τον τουρισμό και άλλες υπηρεσίες. Η επιτυχία για όλα αυτά προϋποθέτει περιφερειακή συνεργασία. Υψηλή προτεραιότητα

πρέπει να δοθεί για τη βελτίωση της ελκυστικότητας των αντιστοιχών οικονομιών ως προς τη ροή ξένων απευθείας επενδύσεων. Το οποίο σημαίνει ότι πρέπει να υπάρχει καταλληλότερο επενδυτικό κλίμα που θα παρέχει ευνοϊκές συνθήκες στην επιχειρηματικότητα. Αυτό μπορεί να γίνει με βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, μείωση του πληθωρισμού και της ανεργίας, εξασφάλιση σταθερής ροής χρηματοδοτήσεων, μείωση διαρθρωτικών ελλειμμάτων. Μερικές χώρες εντείνουν τις προσπάθειές τους να βελτιώσουν τις θεσμικές μεταβολές. Η διαφάνεια, η υπευθυνότητα, οι δημοκρατικές διαδικασίες αποτελούν προϋποθέσεις για τους οικονομικούς παράγοντες να νιώθουν ότι επιχειρούν σε ασφαλές έδαφος. Αναμφίβολα, οι περισσότερες οικονομίες είναι προς τη σωστή κατεύθυνση παρόλο που ο ρυθμός είναι διαφορετικός και υπάρχουν περιπτώσεις καθυστερήσεων και ανατροπών.

Σε κάθε χώρα, περιοχή, ή περιφερειακή συνεργασία, η ελαχιστοποίηση της κρατικής ανάμειξης σε οικονομικές δραστηριότητες είναι αναπόφευκτη επιλογή προκειμένου να προσελκυσθούν ξένες επενδύσεις. Επιπλέον, η ενίσχυση ανεξάρτητων ρυθμιστικών αρχών που θα βελτιώσουν την αξιοπιστία και θα προωθήσουν αποφασιστικά τον ανταγωνισμό, τη σταθερότητα και τη διαφάνεια θα ενθαρρύνει τους επενδυτές να δημιουργήσουν νέες δουλειές. Πρόσθετη νομοθεσία είναι μικρό μόνο μέρος της διαδικασίας. Η αποτελεσματική εφαρμογή, η καλύτερη διαχείριση, οι διοικητικές μεταρρυθμίσεις, η ισχυρή και ανεπηρέαστη δικαιοσύνη αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για τη σταθερότητα, τη ανάπτυξη και την ευημερία.

Τελειώνοντας, η περιοχή της Μαύρης Θάλασσας αντιμετωπίζει μια νέα φάση κοινωνικό-οικονομικής ανάπτυξης βελτιώνοντας το επίπεδο απασχόλησης και μειώνοντας το επίπεδο φτώχειας. Εάν συνεχισθεί η εφαρμογή μέτρων σε εθνικό επίπεδο θα ενθαρρυνθούν περισσότεροι διεθνείς επενδυτές να στρέψουν επενδύσεις και εμπόριο προς την περιοχή, στοιχείο που θα αποκλιμακώσει τις διαφορές και θα αναπτύξει γενικότερα την περιοχή.

Στην νοτιότερη περιοχή της Ευρώπης οι επιχειρηματίες πιέζουμε τις αντίστοιχες Κυβερνήσεις να προωθήσουν γρηγορότερα τη λεγόμενη Ευρω-Μεσογειακή Διαδικασία, η οποία υπολείπεται των στόχων που είχαν τεθεί πριν από δέκα χρόνια στη Βαρκελώνη. Εντός της Ε.Ε προσπαθούμε να αναζωογονήσουμε τη στρατηγική της Λισαβόνας επιταχύνοντας μεταρρυθμίσεις έτσι ώστε να μειώσουμε την απόσταση που έχουμε με άλλους ανταγωνιστικούς οικονομικούς γίγαντες, όπως την Αμερική, την Κίνα και την Ιαπωνία. Πιστεύω ότι όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να καλέσουν τους εταίρους της Οικονομικής Συνεργασίας Ευξείνου Πόντου σε μια πορεία προς κοινό στόχο:

Η περιφέρεια αυτή να εξελιχθεί σε χώρο όπου οι επιχειρήσεις και οι οικονομίες προοδεύουν έτσι ώστε οι λαοί των χωρών να ευημερούν, να έχουν ποιότητα ζωής και να απολαμβάνουν ειρήνη.